

Reykjavík 17.03.2022

Félag íslenskra öldrunarlækna (FÍÖ) fagnar því að *tillaga til þingsályktunar um drög að stefnu í geðheilbrigðismálum til ársins 2030* sé komin fram og þakkar fyrir tækifærið á að senda inn umsögn.

Ef á að fjalla um geðþjónustu til framtíðar er nauðsynlegt að taka mið af þörfum aldraðra. Öldruðum fer fjölgandi og þar með þeim fjölbreyttu vandamálum sem því getur fylgt. Mikilvægt er að tekið sé mið af þörfum hins aldraða einstaklingsins, ekki síður en þeirra sem yngri eru.

Aðalatriðið í þjónustu aldraðra almennt er að langvinnir sjúkdómar eru algengir og oft margir. Færnisgerðing og hrumleiki hafa áhrif á þarfir fyrir þjónustu. Það sama gildir um geðsjúkdóma. Fólk með langvinna geðsjúkdóma eldist eins og aðrir og þar með breytist þeirra þörf fyrir þjónustu. Geðsjúkdómar geta einnig birt á eldri árum, oft í tengslum við heilasjúkdóma auk þess sem kvíði og þunglyndi eru oft fylgifyrirlausir heilsuþrengingar og færnisgerðingar.

Vegna þessara þáttu eru þarfir þeirra öldruðu oft gerólík þeirra ungu sem eru með einn afmarkaðan sjúkdóm. Algengi heilabilunar eykst með aldrinum og þar með ýmis geðræn einkenni sem geta valdið margháttu vandræðum. Fíkni sjúkdómar eru vaxandi og oft erfiðir í meðhöndlun sérstaklega ef meðfylgjandi er heilabilunarsjúkdómur sem gerir hefðbundna fíknimeðferð erfiða.

Sértækar athugasemdir við einstaka kafla/greinar

- a. *Geðrækt, forvarnir og snemmbær úrræði verði grundvöllur geðheilbrigðis einstaklinga.*
 - Taka þarf mið af því að aðgengi aldraðra og hrumra að upplýsingum er skert og oft á tíðum er þessi hópur ekki fær um að nýta sér þjónustu einkaaðila eða sækja þjónustu út af heimilinu.
 - Mikilvægt er að skilaboð áfengisviðmiða séu skýr fyrir alla aldurshópa.
 - Mikilvægt er að koma í veg fyrir félagslega einangrun með inngripum hjá eldri hópnum.
- b. *Heildræn geðheilbrigðisþjónusta verði samþætt og byggð á bestu mögulegu gagnreynðu meðferð og endurhæfingu. Þá verði þjónustan veitt af hæfu starfsfólki á viðeigandi þjónustustigum í árangursríku samstarfi við þjónustuveitendur í velferðarþjónustu.*
 - Mikilvægt er að hafa alla þjónustuveitendur með í þessari samþættingu. Hvað varðar aldraða og hruma þá eru hjúkrunarheimilin og heimahjúkrun mjög mikilvægir samstarfsaðilar.

- Það mætti vel hugsa sér að sérhæfð geðheilbrigðisþjónusta við aldraða sem þurfa hjúkrun færi f.o.f. fram á sérhæfðum einingum á hjúkrunarheimilum.
 - Það mætti efla og styrkja nám, fræðslu og vísindi í öldrunargeðheilbrigðisþjónustu.
- c. *Notendasamráð og notendamiðuð þjónusta verði á öllum stigum geðheilbrigðisþjónustu.*
- Taka þarf mið af því að aðgengi aldraðra og hrumra að upplýsingum er skert og oft á tíðum er þessi hópur ekki fær um að nýta sér rafrænar upplýsingar á sama hátt og yngri aldurshópar.

Félagið leggur líka mikla áherslu á að samráð við fagaðila, þjónustuþega og þjónustuveitendur sé lykilatriði til að vel takist til. Félag íslenskra öldrunarlækna er meira en tilbúið til að koma að þeirri vinnu enda erum við með einstaka innsýn inn í alla þætti öldrunarþjónustu á Íslandi.

Fyrir hönd stjórnar Félags íslenskra öldrunarlækna

Anna Björg Jónsdóttir, formaður